

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv. I. 21.824/2013/2. szám

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 111/549-0/2014	
Erkezett: 2014 MÁRC 17.	
Példány: 1	Kezelőiroda: <i>Mu</i>
Melléklet: 2 db	

A Kúria a [redacted] által képviselt [redacted] felperesnek a [redacted]

[redacted] által képviselt Nemzeti Földalapkezelő Szervezet alperes ellen ingatlanok forgalomképességének megállapítása iránt a Gyulai Törvényszéknél 5.G.40.024/2013. számon folytatott és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.510/2013/5. számú ítéletével befejezett perében, az említett számú jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

A Kúria kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 8.§ (1) bekezdés a) pontjának megsemmisítését, tekintettel arra, hogy az Országgyűlés 2013. szeptember 30-ig nem tett eleget az Alkotmánybíróság 11/2013. (V.9.) AB határozatában előírt jogalkotási kötelezettségének.

A Kúria a felülvizsgálati eljárást az Alkotmánybíróság újabb, a jelen végzéssel kezdeményezett eljárásának befejezéséig felfüggeszti.

A Kúria a jelen határozatát megküldi az Országgyűlés Elnökének és az Alkotmánybíróságnak.

A Kúria a felülvizsgálati eljárást a felfüggesztés okául szolgáló alkotmánybírósági eljárás befejeződését követően folytatja.

A végzés ellen nincs helye jogorvoslatnak.

I n d o k o l á s

A Fejér Megyei Bíróság 15.G.40.062/2006/44. számú ítéletében a Magyar Állam alperest annak tūrésére kötelezte, hogy a jelen per felperese (és további pénzüintézetek) az 1987. szeptember 25-én, az 1990.

Pfv. I. 21. 824/2013/2. szám

december 21-én és az 1992. március 31-én megkötött kölcsönszerződések, jelzálogszerződések és keretbiztosítéki szerződések alapján fennálló követeléseiket a Magyar Állam tulajdonát képező - az ítéletben pontosan megjelölt - jelzálogjoggal terhelt ingatlanokból bírósági végrehajtás útján kielégíthessék. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla részben és akként változtatta meg, hogy az alperes tűrésre kötelezését két ingatlan vonatkozásában 45.696.939 forint járulékai tekintetében mellőzte, míg a Legfelsőbb bíróság Gfv. IX. 30. 362/2008/10. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes kérelmére a megyei bíróság végrehajtási lap kiállításával 2009. július 7-én elrendelte a végrehajtást a Magyar Állam alperessel szemben. A végrehajtó 517.509.636 forint főkövetelésnek és járulékainak behajtása érdekében 2009. július 13-án végrehajtási jogot jegyeztetett be a Magyar Állam tulajdonában álló ingatlanokra, amelyek egy része teljes egészében vagy részben erdő művelési ágba tartozik.

2009. július 10-én lépett hatályba az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Erdőt.), amelynek 8.§ (1) bekezdés a) pontja kimondta: a nemzeti vagyonról szóló törvényben nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként meghatározott védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetésű, az állam tulajdonában álló erdő a kincstári vagyon részét képezi. A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 6.§ (1) bekezdése egyebek mellett akként rendelkezik, hogy az állam kizárólagos tulajdonában álló nemzeti vagyon nem idegeníthető el; a 2. mellékletben megjelölt, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon e törvény erejénél fogva elidegenítési és terhelési tilalom alatt áll, biztosítékul nem adható, azon osztott tulajdon nem létesíthető.

A végrehajtó megkeresésére a Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága azt a tájékoztatást adta, hogy a végrehajtási eljárásban lefoglalt ingatlanok közül mintegy 50 ingatlan minősülhet az előbbieket miatt forgalomképtelen erdőnek. Ezt követően a végrehajtó megtagadta az erdőterületek árverezését, a végrehajtást foganatosító bíróság pedig elutasította a felperes végrehajtási kifogását, megállapítva, hogy a végrehajtó jogszerűen járt el.

A felperes jogalap nélküli gazdagodás megfizetése iránt pert indított a Magyar Állam ellen. A bíróság jogerős ítéletével elutasította a keresetet, a felperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárás felfüggesztésre

Pfv.I.21.824/2013/2.szám

került.

A felperes a jelen perben benyújtott keresetében a végrehajtással érintett ingatlanok forgalomképességének megállapítását kérte.

A Magyar Állam nevében eljáró, tulajdonosi jogokat gyakorló alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az Alkotmánybíróság az elsőfokú bíróság által előterjesztett, az Erdőt.v.8.§-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezést 11/2013. (V.9.) AB határozatával elutasította, egyben hivatalból eljárva megállapította, hogy az Alaptörvény B. cikkének (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenes helyzet keletkezett azáltal, hogy a törvényhozó az Erdőt.v. hatálybalépésekor nem alkotott átmeneti rendelkezéseket és ennek következtében az állami tulajdonban álló erdőingatlanokra bejegyzett vagyoni értékű jogok jogosultjai az ingatlanok forgalomképtelenné nyilvánítása következtében megfelelő biztosíték nélkül maradtak. Az Alkotmánybíróság határozatában felhívta az Országgyűlést, hogy szabályozási kötelezettségének 2013. szeptember 30-ig tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság határozatának indokolásában kifejtette: az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet akkor állapít meg, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alaptörvény-ellenességet idézett elő. A jogalkotói mulasztásnak és az alkotmányellenes helyzetnek együttesen kell fennállnia. Az adott ügyben a forgalomképtelenség törvényi deklarálása a folyamatban volt végrehajtási eljárás során annak eredményes befejezését megelőzően történt, a szerződő felek a jelzálogszerződés megkötésekor abban a tudatban voltak, hogy a kötelezett nem teljesítése esetén a jogosult a zálogtárgyból kereshet kielégítést. A jogosult ezen várakozását hiúsította meg a jogalkotó azzal, hogy a végrehajtás tárgyát képező ingatlanokat forgalomképtelenné nyilvánította, megfosztva ezzel a zálogjogot, mint szerződési biztosítékot annak lényeges tartalmától. A Magyar Állam törvényhozóként, közhatalomként eljárva az ingatlanok forgalomképtelenségének törvényi kimondásával mentesült a teljesítési kötelezettség alól azzal, hogy az árverés sikertelenségét - ellehetetlenülését - idézte elő. A jogalkotó az átmeneti szabályok megalkotásának elmulasztásával vagyoni értékű jogokat üresített ki

Pfv. I. 21. 824/2013/2. szám

visszaható hatállyal, anélkül, hogy új zálogtárgyról, más biztosítékról, illetve fedezetről gondoskodott volna és ezzel megsértette a vagyoni forgalom biztonságán túlmenően a jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelményét is. Igaz, hogy a jelzálogjogok formális törlésére nem került sor, azaz az ingatlan-nyilvántartásban azok továbbra is szerepelnek, azonban értékük „ellentételezése” ezek után kizárólag a zálogkötelezett egyoldalú döntésétől függ. A forgalomképtelenség kimondásával - átmeneti szabályok beiktatásának hiányban - a Magyar Állam törvényhozói, azaz közhatalmi minőségében alkotott olyan szabályt, mellyel a magánfelek közötti viszonyában őt magát, mint tulajdonost (dologi adóst) terhelő kötelezettségét egyoldalúan megszüntette, ezzel súlyos érdek- és vagyoni sérelmet okozva a szerződés teljesítésében bízó ellenérdekű félnek. Ez sérti a jogbiztonság alaptörvényi követelményét is, amit a törvényhozónak kell orvosolnia.

Az Alkotmánybíróság döntését követően az elsőfokú bíróság ítéletet hozott, amelyben a keresetet elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy a perrel érintett ingatlanok forgalomképtelenségét, illetve korlátozott forgalomképességét törvény rendelte el, melynek a megsemmisítésére, alkalmazási tilalmának kimondására irányuló bírói indítványt az Alkotmánybíróság elutasította, a jogszabályi rendelkezéssel ellentétes döntésnek pedig nem volt helye.

A felperes fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság a felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét leszállította, egyebekben helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, utalt annak helytálló indokaira és megerősítette: a hatályos jogszabályi rendelkezésre tekintettel nincsen mód annak megállapítására, hogy az érintett ingatlanok forgalomképesek lennének. Megjegyezte a másodfokú bíróság: az Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést, hogy szabályozási kötelezettségének 2013. szeptember 30-ig tegyen eleget. A jogi szabályozás új helyzetet teremthetne, azonban a keresetről a hatályos jogszabály alapján kellett döntenie. Nem állnak fenn a per tárgyalása felfüggesztésének feltételei sem, hiszen a jogszabályalkotás nem tekinthető a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 152.§ (1) bekezdésében említett „közigazgatási eljárásnak”.

A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, elsődlegesen a keresetnek helyt adó határozat meghozatala,

Pfv.I.21.824/2013/2.szám

másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása végett - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését is, az Alkotmánybíróság 11/2013.(V.9.) AB számú határozatában előírt szabályozási kötelezettség teljesítéséig.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, mivel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 39.§ (1) bekezdésébe, a Pp.2.§ (1) és (4) bekezdésébe, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2.§ (2) bekezdésébe, Magyarország Alaptörvénye Alapvetés Fejezetének B cikke (1) bekezdésébe, illetve T cikke (4) bekezdésébe ütközik.

Rámutatott: a perben eljáró bíróságoknak figyelemmel kellett volna lenniük a mulasztásos alkotmánysértés tényére, hiszen „hiányos” jogszabály alapján nem hozható aggálytalan határozat. Kihangsúlyozta, hogy igényének érvényre juttatása érdekében több eljárást kezdeményezett, a végrehajtási kifogása tárgyában az eljárás másodfokon, a jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránti per a felülvizsgálati eljárásban került felfüggesztésre a jelen per jogerős befejezéséig, azaz a további döntések függenek a jelen per eredményétől, amely kiemelten indokolttá teszi az eljárási törvény rendelkezéseinek az alapelvekkel összhangban történő értelmezését. Ebből következően is tévedtek a bíróságok akkor, amikor nem adtak helyt a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmének.

További érvelése szerint keresetében hivatkozott a visszamenőleges hatályú jogalkotás jogszabályba foglalt tilalmára: mivel a végrehajtás alapjául szolgáló zálogjogok az Erdőtv. hatálybalépését megelőzően keletkeztek, a végrehajtás alapjául szolgáló ítéletek az Erdőtv. hatálybalépését megelőzően jogerőre emelkedtek, az Erdőtv. a hatálybalépését megelőzően szerzett jogot nem vonhatta el, illetve nem korlátozhatta, így az Erdőtv. tulajdonjogi korlátozásra vonatkozó rendelkezései a hatálybalépésekor már lefoglalt ingatlanokra nem vonatkoznak. E körben kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság határozatához fűzött különvéleményben megfogalmazottak alapján a jogvita egyszerűen eldönthető, a különvéleményben foglaltak a keresetét alátámasztották.

A Kúria elsősorban - az ügy érdemét megelőzően - a felperesnek a felülvizsgálati eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmét vizsgálta, és azt túlnyomórészt megalapozottnak találta.

Az Abtv.25.§ (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte

Pfv. I. 21.824/2013/2.szám

folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24.§ (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Alapvetés B) cikk (1) bekezdésének megfelelően Magyarország független, demokratikus jogállam; az Alapvetés T) cikk (3) bekezdése szerint jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel, míg a Szabadság és felelősség XIII. cikk (1) bekezdés kimondja: mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez; a tulajdon társadalmi felelősséggel jár. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés szerint a törvény előtt mindenki egyenlő, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés értelmében pedig mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az előbbieken idézett jogszabályi rendelkezésekből valamint az Alkotmánybíróság 11/2013. (V.9.) AB határozatából levezethetően az adott esetben - az Alkotmánybíróság említett számú határozatának meghozatalát követően - az alaptörvény-ellenesség mulasztásos alkotmányvétségben valósul meg.

Nem arról van szó, hogy az alkalmazandó norma ellentétes lenne az Alaptörvénnyel és ezért a jogszabály vagy a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását lehetne kérni. Az alaptörvény-ellenesség abban áll, hogy az Alkotmánybíróság 11/2013. (V.9.) AB határozatában előírtak ellenére nem került megalkotásra a jogszabály, amelyre vonatkozóan az Országgyűlés szabályozási kötelezettségét az Alkotmánybíróság előírta.

Azáltal, hogy a mulasztásos alkotmányvétség megszüntetéséről a jogalkotó nem gondoskodott az Alkotmánybíróság által meghatározott 2013. szeptember 30-i határidő leteltéig, a jogállamiságot súlyosan sértő

Pfv.I.21.824/2013/2.szám

helyzet jött létre, sérült a jogbiztonság követelménye, továbbá az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jog.

Tekintettel arra, hogy a mulasztásos alkotmányértés ellenére az Országgyűlés nem tett eleget szabályozási kötelezettségének, az Erdőt.8.§ (1) bekezdés a) pontja tekintetében fennálló alaptörvény-ellenes helyzetet csak úgy lehet megszüntetni, ha az Alkotmánybíróság él a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésének jogával.

Az „alkotmányossági deficit” megszüntetésének ez a formája nem idegen az Alkotmánybíróság gyakorlatától, e körben hivatkozik a Kúria a 29/1997.(IV.29.) AB valamint az 50/1997.(X.11.) AB határozatokban foglaltakra.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria az Abtv.25.§ (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnál újabb eljárást kezdeményezett, amelyre tekintettel felfüggesztette az előtte indult felülvizsgálati eljárást.

Budapest, 2014. február 19.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Varga Edit s.k. bíró

HH

A kiadmány hitelélül:
bírószági ügyintéző

